

OPAS

tietoteknisiin
apuvälineratkaisuihin

Sisällys

Yleistä	3
Kuka hyötty tietoteknisistä apuvälineratkaisuista	3
Tietoteknisten apuvälineiden eri käyttötarkoituksia	4
Tietokone ja mahdollisuus itsenäiseen toimintaan	
Tietokone kommunikoinnin apuvälineenä	
Tietokone kuntoutumisessa ja oppimisessa	
Tietokone opiskelussa ja työssä	
Apuvälineitä tietokoneen käyttöön	7
Tietokoneen ohjaimet	
Näppäimistöt	
Hiiret	
Tietokoneen oheislaitteet	
Tietokoneen käyttö ja ergonomia	
Yksilölliset apuvälineratkaisut	10
Lähiyhteisön merkitys	10
Tietokoneen hankinta apuvälineeksi	10
Apuvälineprosessi	
Mistä apuvälineet hankitaan?	
Lisätietoja	11

Kommunikointia ja ympäristönhallintaa tablet-tietokoneilla.

Yleistä

Vammaisilla ihmisillä tulee olla yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua ja toimia yhteiskunnassa. Apuvälineet tukevat omatoimisuutta ja toimintakykyä sekä parantavat elämänlaatua.

Tietoteknisiä apuvälineratkaisuja voidaan hyödyntää kommunikoinnissa, liikkumisessa, asumisessa, opiskelussa, työssä, asioinnissa, harrastamisessa ja sosiaalisessa kanssakäymisessä.

Tekniset apuvälineratkaisut edellyttävät huolellista arviointia, kokeilua ja tarvittaessa yksilöimistä käyttäjän tarpeiden ja toimintakyvyn mukaisesti. Erilaiset tietotekniset ratkaisut ja apuvälineet tukevat parhaimmillaan vaikeasti vammaisen henkilön itsenäistä toimintaa ja osallisuutta.

Tietokoneen erityispiirteet, kuten muistikapasiteetti, näyttö, näppäimistö ja kestävyys, määritellään käyttäjän yksilöllisten tarpeiden mukaisesti. Arvi-

oinnin ja kokeilun perusteella käyttäjälle valitaan soveltuva tapa käyttää ja ohjata tietoteknistä apuvälinettä.

Oppaassa kerrotaan vaikeimmin vammaisten henkilöiden tietoteknisistä apuvälineratkaisuksista, joilla tarkoitetaan tässä yhteydessä erilaisia tietokoneita, niiden ohjaimia, ohjelmia ja oheislaitteita.

Tietoteknisiksi laitteiksi luetaan myös tablet-tietokoneet (esim. iPad), älypuhelimet ja osa mp3-soittimista. Näihin mobiililaitteisiin on saatavana erilaisia työkaluohjelmia, jotka tukevat henkilön toimintakykyä.

Lisäksi oppaassa kerrotaan mihin tarkoituksiin ja millä apuvälineillä tietokonetta voidaan käyttää silloin, kun henkilön toimintakyky on heikentynyt sairauden, vamman tai kehitysviivästyksen vuoksi. Oppaassa kuvataan myös lyhyesti apuvälineen hankintaprosessia.

Kuka hyötyy tietoteknisistä apuvälineratkaisuksista

Apuvälineet tukevat osallistumista jokapäiväiseen elämään ja toimintakykyä silloin, kun vamma, sairaus tai ikääntyminen vaikuttavat rajoittavasti henkilön toimintaan.

Tietoteknisistä apuvälineratkaisuksista hyötyvät erityisesti ihmiset, joiden toimintakyky on heikentynyt näkö-, kuulo-, puhe-, kehitys- ja/tai liikuntavamman tai oppimisvaikeuksien vuoksi.

Tietotekniikan avulla voidaan tukea henkilön leikkimistä, oppimista, lukemista, kirjoittamista sekä tiedon hankkimista ja välittämistä. Tietotekniikkaa voidaan hyödyntää monipuolisesti myös kommunikoinnissa, kuntoutuksessa sekä vapaa-aikana.

Tietokoneeseen yhdistetty ympäristönhallintajärjestelmä lisää vaikeasti vammaisen ihmisen omatoimisuutta kotiympäristössään.

Tietoteknisten apuvälineiden käyttötarkoituksia

Tietokone ja mahdollisuus itsenäiseen toimintaan

Tietokoneeseen yhdistetty ympäristönhallinnan lähetin ja ohjelma mahdollistavat sähköllä toimivien laitteiden hallinnan. Vastaava toiminto voidaan liittää myös osaan kommunikointiohjelmaa. Vaikeavammaisen ihminen voi itsenäisesti esimerkiksi avata ja sulkea ovia ja ikkunoita, käyttää valaisimia, viihde-elektroniikkaa, puhelinta, turvapuhelinta sekä kohottaa ja laskea vuoteen päätä.

Kun kynällä kirjoittaminen on hidasta tai mahdotonta, on tietokone monipuolinen kirjoittamisen apuväline. Kirjoittamisen nopeuttamiseksi perinteisen tekstin käsittelyohjelman rinnalla voi käyttää sanaennustusohjelmaa ja oikeinkirjoituksen tukena puhesynteesiä. Sanaennustusohjelma ehdottaa sanavaihtoehtoja sitä mukaa kuin kirjoittaminen etenee. Puhesynteesi toistaa puhuttuna kirjoitetun merkin, sanan tai lauseen.

Tietokone laajentaa vapaa-ajan toimin-

tamahdollisuuksia. Sillä voi esimerkiksi piirtää, pelata pelejä, leikkiä (esim. painikkeiden ohjaus) tai katsella ja muokata valokuvia ja videoita. Sille voi ladata musiikkia, äänikirjoja ja elokuvia internetistä. Helposti käytettäviä, esimerkiksi yhden painikkeen kuva-äänikirjoja, voi luoda toimisto- tai työkaluohjelmilla hyödyntämällä internetin kuva- ja äänipankkeja. Pelejä löytyy valmiina myös mm. Papunetin pelisivuilta.

Sosiaalinen media mahdollistaa ystävien tapaamiset, chattailemisen ja uusien ystävien löytämisen. Perinteisen sosiaalisen median ja sähköpostin rinnalle on kehitetty palveluita, joissa kirjoittamista ja viestien lukemista tuetaan kuvien ja puhesynteesin avulla (esim. Papunetin Kaveripiiri). Tuen avulla niiden käyttö on mahdollista myös vaikeasti puhe- tai liikuntavammaiselle henkilölle.

Kaikilla tietoa tarvitsevilla tulisi olla mahdollisuus päästä tiedon ääreen kotona tai esimerkiksi kirjaston tietokoneen kautta. Tiedonhankinnan apuvälineenä tietokone internet-yhteydellä on ylivoimainen.

Tietoa voi hakea mistä tahansa aiheesta. Tiedon löytämistä helpottavat erilaiset hakukoneet (esim. www.google.fi). Ongelmaksi voi muodostua löydetyn tiedon

Tietokoneen ruutunäppäimistöohjelma ja kosketusvaruuntu kirjoittamisen apuvälineenä.

Kommunikointiohjelma puhelimessa voi mahdollistaa itsenäisen asiointin.

Etätulkkaus käynnissä.

käyttökelpoisuus, ajankohtaisuus ja ymmärrettävyys, jos tieto ei ole saavutettavassa muodossa. Selkkokieliset sivut ja ohjeet auttavat niitä, joille yleiskieliset sivut ovat liian vaikeaselkoisia. Tietoa ja uutisia ajankohtaisista aiheista löytyy Papunetin selkkokielisiltä sivuilta internetissä.

Internet-yhteyden avulla voi hoitaa pankkiasioita, tehdä ostoksia ja olla yhteydessä viranomaistahoihin ja läheisiin.

Puhevammaisen henkilö voi etätulkkauksen avulla käyttää puhevammaisten tulkkiä myös kotoa käsin ja hoitaa asioita esimerkiksi viranomaisten kanssa. Etätulkkauksella tarkoitetaan tulkkausta, jossa vähintään yksi osapuoli on fyysisesti eri paikassa kuin muut ja osallistuu keskusteluun kuva- ja ääniyhteyden kautta. Lisätietoja Kelan sivuilta (www.kela.fi).

Tietokone kommunikoinnin apuvälineenä

Ihminen, joka ei pysty puhumaan tai jonka puheen tuotto on vaikeutunut, voi hyötyä tietoteknisestä kommunikoinnista ja tiedonvälityksen apuvälineestä. Tämä voi olla puhesynteessin kanssa toimiva, yksilöllisesti rakennettu kommunikointi- ja kirjoitus-

ohjelmaan muokattu yksilöllinen sovellus.

Kommunikointiohjelmassa käytetään yleensä graafisia merkkejä kuten PCS, piktogrammeja- tai Bliss-symboleja, joiden avulla käyttäjä muodostaa viestin. Ohjelmassa voi käyttää myös valmiiksi kirjoitettuja viestejä. Käyttäjän valitseman viestin kuuluvat puhesynteessin avulla puheena ja näkyvät ohjelmasta riippuen kuvaruudulla.

Kommunikointiohjelmaa voi käyttää hiirellä tai painikkeella askeltaen. Askellettaessa tietokoneen käyttäjä liikuttaa tai seuraa näytöllä kulkevaa merkkivaloa tai korostusta ja tekee valinnan halutun viestin tai toiminnon kohdalla.

Automaattinen askellus edellyttää käyttäjältä kykyä pysäyttää askellus haluamansa merkin kohdalla painamalla yhtä painiketta tai muuta käyttökytkintä.

Manuaalisessa askelluksessa käyttäjällä on kaksi käyttökytkintä: toisella hän askeltaa merkistä merkkiin, toisella hän valitsee haluamansa merkin. Jos käyttäjä ei näe näytöllä olevaa merkkiä riittävän selkeästi, voidaan käyttää esim. kuuloon perustuvaa auditiivista askellusta. Tällöin käyttäjä tekee valinnan puhesynteessin äänen lukemista vaihtoehdoista.

TAIKE-taulusto® on kommunikointiohjelmassa toimiva kommunikointitaulujen kokonaisuus, jossa on kielellinen taivutin. Kielellinen taivutin on ensimmäinen suomenkielinen sovellus, joka osaa taivuttaa suomen kieliopin mukaisesti.

Tehtäväkirja voidaan siirtää tietokoneelle täydennettäväksi. ►

◀ Ohjelmista voidaan tarvittaessa myös tulostaa kuva ja jatkaa työskentelyä kynällä.

Tietokone opiskelussa ja työssä

Tietokone on merkittävä osa opiskelua ja työntekoa. Apuvälineohjelmat ja erikoisohjaimet mahdollistavat tietokoneen käytön myös vaikeasti vammaiselle henkilölle.

Esimerkiksi opiskelijalle voidaan valmistaa yksilöllistä opetusmateriaalia tai siirtää perinteiset kynä-paperitehtävät skannerin avulla tietokoneelle.

Kosketustaulu (interaktiivinen valkotaulu) tuo opetukseen lisää vuorovaikutteisuutta ja mahdollistaa sähköisten materiaalien monipuolisen käytön.

Verkossa toimivat oppimisympäristöt helpottavat opiskelua ja laajentavat etäopiskelun mahdollisuuksia.

Tietokone kuntoutumisessa ja oppimisessa

Tietokonetta käytetään välineenä erilaisten valmiuksien ja taitojen harjaantumisessa sekä oppimisessa. Kuntoutuksellisilla tietokoneohjelmilla voidaan harjoitella esimerkiksi syy-seuraussuhteen ymmärtämistä, valintojen tekemistä ja käsitteiden oppimista.

Ohjelmia käytetään myös mm. hahmottamisen, muistin, keskittymisen ja tarkkaavuuden harjoitteluun.

Kielellisiä ja matemaattisia valmiuksia harjoittavia ohjelmia hyödynnetään opetuksessa ja kuntoutuksessa

Isoa näppäimistöä ja pallohiirtä on helppoa käyttää varpaalla.

On olemassa erikokoisia näppäimistöjä, joista osaan saa hankittua myös reikälevyn.

Painikkeita löytyy erikokoisia. Eroa on myös siinä kuinka herkästi painike reagoi painallukseen.

Painikkeita käytettäessä tarvitaan myös painikesovitin.

Apuvälineitä tietokoneen käyttöön

Tietokoneen ohjaimet

Tietokoneen ohjaimilla tarkoitetaan yleensä hiirtä ja näppäimistöä. Kun toimintakyky on rajoittunut, tietokoneen käytössä keskeisintä on toimiva ohjaintapa. Tavanomainen näppäimistö ja hiiri voidaan korvata vaihtoehtoisilla ohjainratkaisuilla.

Ohjaimen ja siihen liittyvien ohjelmien valintaan vaikuttavat käyttäjän sensomotoriset ja kognitiiviset valmiudet kuten näkö-, kuulo- ja tuntoaisti sekä hahmottaminen, liikkeiden hallinta, muisti ja keskittyminen.

Vaihtoehtoiset ohjainratkaisut mahdollistavat paitsi tietokoneen käytön myös kommunikoinnin ja vuorovaikutuksen ympäristön kanssa.

Näppäimistö

Näppäimistöjä on erikokoisia, -muotoisia ja -värisiä. Valinta tehdään käyttäjän tarpeen mukaan.

Näppäimistön päälle voidaan asettaa tarvittaessa näppäinsuoja eli reikälevy. Se mahdollistaa käden liu'uttamisen näppäimistön päällä ilman tahattomia painalluksia. Osa näppäimistöistä kestää myös kosteutta.

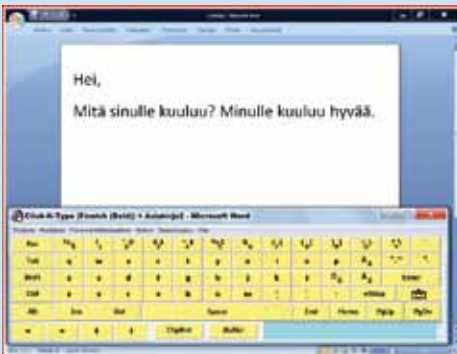
Saataavilla on myös ohjelmoitavia näppäimistöjä. Niihin voidaan luoda yksilöllisiä näppäimistö pohjia, jolloin näppäinten kokoa ja määrää voidaan muuttaa. Ohjelmoitavia näppäimistöjä voi käyttää myös hiirenä tai painikkeiden tapaan.

Tavallisten näppäimistöjenkin käyttöä voidaan helpottaa muuttamalla helppo-käyttöasetuksia, jotka löytyvät ohjauspaneelista. Esimerkiksi näppäinpainalluksen toistoviivettä tai -nopeutta voidaan pidentää. Tämä helpottaa erityisesti kirjoittajaa, jonka liikkeet ovat hidastuneet tai liikkeissä on vapinaa.

Perinteisen näppäimistön voi korvata myös ns. ruutunäppäimistöohjelmalla, joka tuo näppäimistön kuvaruudulle. Kirjaimet ja muut näppäimistötoiminnot valitaan ruutunäppäimistöltä joko hiirellä tai askeltavaa ohjelmaa käyttäen. Askellus tapahtuu joko automaattisesti tai manuaalisesti ja valinta painikkeella tai muulla kytkimellä. Kytöntä (painiketta) käytetään kädellä tai millä tahansa ihmiskehon hallitulla ja toistettavissa olevalla liikkeellä.

Ohjelmoitavaa kosketuslevyä voi käyttää esimerkiksi näppäimistönä tai hiirenä. Kosketuslevyn valmiita liuskoja tulee laitteen mukana, mutta liuskoja voi myös suunnitella ja tehdä itse käyttäjän tarpeen mukaan.

Ruutunäppäimistö

Erilaisia pallo- ja joystick-hiiriä.

Hiiret

Perinteisen hiiren voi korvata esimerkiksi taso-, joystick- tai päähiirellä sen mukaan, millaisen liikkeen käyttäjä parhaiten hallitsee. Esimerkiksi pään liikkeellä voi käyttää päähiirtä. Erilaisilla apulaitteilla ja -ohjelmilla hiiritoiminnot voidaan siirtää painikkeille. Kosketusnäyttö mahdollistaa tietokoneen käytön suoraan koskettamalla näyttöä. Sähköpyörätuolin joystick-ohjain voi toimia myös tietokoneen hiiriohjaimena. Tietokonetta voi ohjata myös katseella. Katseohjaus perustuu käyttäjän silmän liikkeisiin. Osa tietokoneista toimii sisäänrakennetulla katseohjausjärjestelmällä. Sen lisäksi on olemassa ulkoisia katseohjausmoduuleja, jotka kiinnitetään perinteisen tietokoneen näyttöön.

Tietokone, jossa on sisäänrakennettu katseohjauslaite. ▼

Tietokoneen oheislaitteet

Tavallisin tietokoneen oheislaitte on värilostin, jolla voi tulostaa tekstin lisäksi esimerkiksi oppimateriaaleja. Myös skanneri voi olla tarpeellinen esim. koulukirjojen tehtävien tai kuvamateriaalin siirtämiseen tietokoneelle. Hyvälaatuisella skannerilla voi siirtää tekstejä tietokoneelle ja kuunnella ne tekstintunnistus- ja puheesynteesiohjelmien avulla. Tästä mahdollisuudesta hyötty esimerkiksi näkövammainen tietokoneen käyttäjä.

Tietokoneen käyttö ja ergonomia

Tietokoneen ergonomisen käyttöympäristön suunnittelussa tärkeimpiä huomioitava asioita ovat oikeanlaiset laitteet ja kalusteet sekä niiden sijoittelu ja säätömahdollisuudet.

Näiden lisäksi yksilöllisillä vartalo-, pää- ja yläraajatuilla voidaan helpottaa käyttäjän tahdonalaisten liikkeiden hallintaa ja vähentää tahattomia liikkeitä tietokonet-

ta ohjattaessa. Joskus ergonomiasta joutuu kuitenkin tinkimään, jotta käyttäjän työskentely tietokoneella onnistuu (esim. korkean lihasjänteveyden takia).

Tietokoneen käyttöympäristössä tulisi huomioida valaistus ja ehkäistä heijastumat näytöllä. Myös erilaisiin näönkäytön ongelmiin tulisi kiinnittää huomiota. Esimerkiksi erillisellä varrella näyttöä voidaan siirtää sopivalle katseluetäisyydelle.

Näytönsuurennusohjelmalla voi suurentaa näytöllä olevat kuvat ja tekstit kokonaisuudessaan. Tällöin osa sivusta on näkyvissä kerrallaan ja näytön eri osia katsellaan hiirtä liikuttamalla. Ruudunlukuohjelmasta taas hyötävät näkövammainen lisäksi myös henkilöt, joilla on luetun ymmärtämistä vaikeuksia.

Tietokoneella työskentely voi aiheuttaa käyttäjälle rasitusvammoja. Niiden ehkäisemiseksi käyttäjän tulisi pitää taukoja ja venytellä sekä rentouttaa lihaksiaan. Jos henkilö ei itse pysty venyttelemään, lähihenkilön tulisi auttaa häntä.

Yksilölliset apuvälineratkaisut

Tietotekniset apuvälineratkaisut ovat yksilöllisesti arvioituja kokonaisuuksia, joissa tietokone, ohjain- ja oheislaitteet sekä ohjelmat on valittu ja muokattu vastaamaan käyttäjän tarpeita ja toimintakykyä. Yksilöllisesti arvioitu laitekokonaisuus mahdollistaa käyttäjälleen itsenäisen tietokoneen käytön ja osallistumisen yhteisön ja yhteiskunnan toimintaan.

Tietokoneen valintaan vaikuttavat yksilölliset tarpeet, laitteiden ja ohjelmien yhteensopivuus sekä niiden käyttöympäristö. Käyttäjälle sopiva kokoonpano, tietokone sekä siihen liittyvät ohjaintapa, ohjelmat, ja muut apuvälineet, kokeillaan ja arvioidaan yhteistyössä käyttäjän ja lähiympäristön sekä moniammatillisen tiimin kanssa tietokoneen käytön arvioinnin aikana. Arviointijakson tulee olla riittävän pitkä, jotta löydetään käyttäjälle toimivin ratkaisu. On myös huomioitava hänen tarpeidensa muuttuminen.

Toimivan tietoteknisen apuvälineen tulisi olla käyttäjälleen helppokäyttöinen ja sen ohjaimissa ja ohjelmissa olisi hyvä olla säätömahdollisuuksia. Tietokoneen asetukset ja työpöydän näkymä yksilöidään aina käyttäjälleen. Esimerkiksi käyttötarkoitus ja käyttöympäristö ratkaise-

vat valitaanko kannettava-, tablet- vai pöytä-tietokone.

Kommunikoinnin ja opiskelun apuvälineenä tietokoneen on kuljettava käyttäjänsä mukana helposti ja vaivatta. Kannettava tietokone on tällöin paras ratkaisu.

Ihmiselle, jolla on näönkäytön ongelmia, tietokoneen näytön koolla, laadulla ja sijoittelulla on suuri merkitys. Näkövammaisten tietoteknisistä apuvälineistä saa lisätietoa Näkövammaisten Keskusliitosta.

Lähiyhteisön merkitys

Tietoteknisten ratkaisujen käyttäminen apuvälineenä edellyttää sekä käyttäjän että hänen lähiyhteisönsä kiinnostusta ja halua tarttua uusiin haasteisiin.

Ihminen, jolle tietokone on apuväline, tarvitsee sen itsenäiseen käyttöön usein lähi-ihmisten apua ja tukea. Myös lähiyhteisön perehdytys välineisiin, ohjelmiin ja niiden käyttöön on tärkeää. Heidän roolinsa korostuu kun harjoitellaan apuvälineen käyttöä.

Lähiyhteisö mahdollistaa kokeilun ja ohjaa tarvittaessa harjoittelua sekä kannustaa käyttäjää harjoittelemaan. Heillä tulee olla myös tieto kuka huoltaa ja päivittää apuvälineet ongelmatilanteiden varalta.

Tietokoneen hankinta apuvälineeksi

Apuvälineprosessi

Tietokoneen hankinta apuvälineeksi edellyttää aina apuvälinearvioinnin. Aloitteen voi tehdä asiakas itse, lähiomainen, kuntouttaja tai esim. opettaja. Kuntoutukselta vastaava taho tekee lähetteen tietokoneen käytön arviointia tekevään yksikköön.

Arviointiprosessin kesto vaihtelee asiakkaan toimintakyvyn ja laitteiston käyttö-tarkoituksen mukaan. Prosessin aikana selvitetään henkilön toimintakykyä ja ympäristöä sekä toiminnallisia valmiuksia käyttää tietokonetta. Arvioinnin ajaksi lainataan tarvittava laitteisto kokeilua varten.

Tietokoneen käytön apuvälinearviointiin kuuluu:

- ▶ alkukartoitus asiakkaan toimintakyvystä
- ▶ asiakastapaaminen tarpeen kartoittamiseen ja tavoitteiden asettamiseen
- ▶ kartoituksen perusteella valittujen laitteiden kokeilu ja lainaus
- ▶ asiakkaan ja lähiyhteisön opastus apuvälineen käyttöön
- ▶ tarvittaessa sovellusten muokkaus tai yksilölliseksi rakentaminen
- ▶ kokonaisuuden toimivuuden varmistaminen

► kokeilujakson päätyttyä yhteenveto sekä apuvälineen luovutus pitkäaikaislainsaan tai tarvittaessa suositus apuvälineen myöntävälle taholle

Asiakaslähtöisessä apuvälinearvioinnissa asiakas osallistuu mahdollisuuksiensa mukaan ammattilaisten ja lähi-ihmisten kanssa arvioinnin suunnitteluun ja toteutukseen. Jos asiakas ei itse pysty kertomaan mielihaluitaan, on yhteiset tavoitteet ja ratkaisut pohdittava yhdessä lähi-ihmisten kanssa. Ratkaisut tulisi tehdä ensisijaisesti palvelun asiakkaan yksilöllistä tarvetta eri toimintaympäristöissä.

Arvioinnin tavoitteena on, että henkilöllä on käytössä apuvälineratkaisu, jonka eri osien yhteensopivuus on varmistettu. Vaativissa apuvälinearvioinneissa ratkaisun löytäminen on haasteellista. Joskus ratkaisua ei löydetä.

Apuvälineistä vastaava taho seuraa apuvälineen käyttöä. Asiakkaan toimintakyvyssä, tarpeissa tai lähiympäristössä tapahtuvat muutokset vaikuttavat apuvälineen käyttöön ja soveltuvuuteen. Myös muuttuva tekniikka ja uudet teknologiset ratkaisut vaikuttavat apuvälineen käyttöön.

Säännöllinen apuvälineen käytön seuranta käynnistää tarvittaessa apuvälineprosessin uudelleen tai edesauttaa toimimattoman laitteen lähettämisen huoltoon.

Huollon ja korjaustoimenpiteet järjestää apuvälineistä vastaava taho. Vastuu pysyy laitteen omistajalla myös silloin kuin palvelu ostetaan ulkopuolelta, jos asiaa ei ole sovittu erikseen. Koska tietokoneen käytön apuvälineet ovat yksilöllisesti arvioituja ja rakennettuja, tulee asiakkaan kanssa sopia siitä, miten toimitaan jos apuväline menee rikki tai jos se ei enää vastaa asiakkaan tarpeita tai toimintakykyä. Huollon ajaksi asiakkaalle tulee järjestää korvaava apuväline.

Mistä apuvälineet hankitaan?

Suomen lainsäädännön mukaan kansalaisilla on oikeus yhteiskunnan kustantamiin apuvälineisiin silloin, kun toimintakyky on heikentynyt kehitysviivästyksen, vamman, sairauden tai ikääntymisen vuoksi.

Tietokoneen, sen ohjaimien ja ohjelmien myöntämisessä apuvälineeksi on alueellisia eroja. Tietoteknisten apuvälineiden hankinnasta vastaavat pääasiassa keskussairaaloiden apuvälineyksiköt, jolloin myöntämisen perusteena on, että tietokone on käyttäjälleen kommunikoinnin, kirjoittamisen, ympäristönhallinnan tai kuntoutuksen apuväline.

Apuvälinepalveluiden järjestäminen on pääsääntöisesti kuntien vastuulla, mutta palveluja kustantavat myös esimerkiksi terveydenhuolto, sosiaalitoimi, opetustoimi, Kela, vakuutus- ja työeläkelaitokset, työvoimahallinto ja valtiokonttori.

LISÄTIETOA

www.papunet.net/tietoa/apuvälineet/

► tietoa tietokoneen valinnasta, helppokäyttötoiminnoista ja apuvälineiden hankinnasta

www.tikoteekkiverkosto.fi

► tietoa kommunikoinnin ja tietoteknisten apuvälineiden saatavuuskäytännöistä sekä mistä palveluita saa

Opas on tulostettavissa osoitteessa: www.papunet.net/tietoa/esitteet/

Tietotekniikka- ja kommunikaatiokeskus
Kehitysvammaliitto ry.
Viljatie 4 B, 00700 Helsinki
Puh. 09-34809 370
tikoteekki@kvl.fi
www.tikoteekki.fi
www.kehitysvammaliitto.fi

KUVAT: Pekka Elomaa